

BUITEN

8^E JAARGANG N^O. 18.

ZATERDAG 2 MEI 1914.



Schnabel's

Foto C. Steenbergh.

HET KASTEEL TER HORST BIJ LOENEN OP DE VELUWE



Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

DE STERRENHEMEL IN MEI, DOOR A. A. N.	BLZ. 206
DE GEHEIMZINNIGE VIOLIST, DOOR WILLIAM LE QUEUX (18)	„ 206
HET KASTEEL TER HORST, DOOR S., GEÏLL. BLZ. 205, 208—211	
SPARRENZAADOOGST, DOOR G.	BLZ. 209
VROEGE TULPEN, DOOR E. TH. W., GEÏLLUSTR. BLZ. 210—211	
HOVEEL STERREN ZIJN ER? DOOR G.	BLZ. 210
STILTE, (GEDICHT), DOOR CECILE VOORENDONK-KUYPERS	„ 210
OM BOOMSTOMPEN OP TE RUIMEN, DOOR G.	„ 213
DE VOGELKERS, DOOR K. SIDERIUS, GEÏLLUSTREERD	„ 213
DE PINKSTERBLOEM, DOOR K. SIDERIUS, GEÏLLUSTREERD	„ 214
RHODODENDRONS, DOOR E. TH. W., GEÏLLUSTR. BLZ. 214—215	
VOORJAARSDAG, (GEDICHT), DOOR M. COHEN JR.	BLZ. 215
BLOEIENDE VRUCHTBOOMEN, DOOR V. D. B., GEÏLL. BLZ. 215 EN 217	
VAN BLOEMENLAND, DOOR T. LANDRÉ	BLZ. 216
oud-HOLLANDSCH GEVELTJE IN EEN TUIN TE AMSTER-	
DAM. ILLUSTRATIE	„ 216
LUTJEDAM (VERVOLG), DOOR COEN HISSINK	„ 217
KERSENBOOMEN IN BLOEI. ILLUSTRATIE	„ 218
EEN AARDIG OOGENBLIK TIJDENS DE BETROUWBAARHEIDSRIT DOOR NEDERLAND. ILLUSTRATIE	„ 218

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten.” Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's



DE STERRENHEMEL IN MEI.

HET volgende overzicht geeft den stand der sterrenbeelden in den vóóravond (omstreeks 9 uur):
Zenith: Groote Beer, Jachthonden;
Noorden: Andromeda, kleine Beer, Cassiopeia, Cepheus, Giraffe, Hagedis, Perseus;

Noordoosten: Draak, Zwaan;
Oosten: Arend, Hercules, Kroon, Lier, Pijl, Slang, Slangen-

drager, Vos;
Zuidoosten: Boötes, Schorpioen;
Zuiden: Beker, Hoofdhaar van Berenice, Maagd, Raaf, Water-

slang, Weegschaal;
Zuidwesten: Leeuw, Sextant;
Westen: Kleine Hond, Kreeft, kleine Leeuw, Lynx, Tweelingen;

Noordwesten: Stier, Wagenman.
De Melkweg staat in den vóóravond nog laag, maar na middernacht rijst hij met het sterrenbeeld Zwaan in het Oosten hoog op en is prachtig zichtbaar. Men lette dan op de splitsing in den Arend en op de lichte plekken in den Schutter.

Algol minima kunnen in Mei niet worden waargenomen, daar het sterrenbeeld Perseus, waartoe de ster Algol behoort, in den korten Meinacht niet hoog genoeg boven den horizon komt. Ook voor de waarneming van het Zodiakaallicht en den Gegenschijn is deze maand zeer ongunstig.

In de eerste dagen van Mei zijn er in den nacht gewoonlijk vrij veel vallende sterren te zien, die naar hun straalpunt in den Waterman (Aquarius) Aquariden heeten. Zij zijn hoogstwaarschijnlijk als afval te beschouwen van de groote komeet van Halley, den lezers van „Buiten” nog van 1910 bekend (zie No. 19 van den 4^{en} jaargang).

De tijdsvereffening blijft de geheele maand Mei van nagenoeg hetzelfde bedrag: de zon is aldoor 3 tot 4 minuten bij de klok vóór. Mercurius is niet waarneembaar.

Venus wordt een prachtige avondster. Omstreeks half Mei haalt zij door haar snelle Oostwaarts gerichte beweging de zooveel langzamer loopende planeet Saturnus in en gaat er op een afstand van ruim twee graden boven langs. De helderheid van Venus blijft dit jaar tot in den herfst aldoor toenemen. De schijngestalte is nu ongeveer drie kwart vol, zooals de Maan zich tusschen Eerste Kwartier en Volle Maan vertoont. De middellijn meet in het begin der maand 11°, in het eind bijna 12°.

Mars is in Mei nog tot na middernacht waarneembaar, dank zij de snelle Oostelijke beweging, die de planeet van de Tweelingen in de Kreeft brengt. Mars was in de tweede helft van April een mooi object van waarneming, doordat de nabijheid van Castor en Pollux een zeer gunstige gelegenheid bood, om

den loop der planeet aan den hemel te volgen. Merkwaardig was ook de sterke helderheidsafname in de afgelopen maanden: Mars was in December zeker wel 15 maal zoo helder als nu.

Jupiter komt half Mei al iets over éénen op en is dus gemakkelijk in den nacht zichtbaar. De planeet loopt Oostwaarts in den Steenbok; hare dedicatie neemt de eerstvolgende jaren aldoor toe en daarmee worden voor bewoners van het Noordelijk halfrond de voorwaarden van waarneembaarheid dezer interessante planeet langzamerhand veel gunstiger.

In den vroegen morgen van 11 Mei zal zich van eenige minuten vóór zessen tot omstreeks zeven uur het zeldzame feit voordoen, dat geen der vier heldere wachters van Jupiter naast de planeet zichtbaar is. Ongelukkig is het dan voor Europa klaarlichte dag. Maar Zuid-Amerika zal den maanlozen Jupiter goed kunnen waarnemen, Rio de Janeiro b.v. van 2 uur 53 min. tot 4 uur 5 min., terwijl de zon hier eerst te 6 uur 28 min. opkomt, Jupiter al te 11 uur 51 min.: Paramaribo van 2 uur 9 min. tot 3 uur 21 min. (opkomst der zon te 5 uur 52 min., van Jupiter te 12 uur 23 min.)

De satellieten I en III bevinden zich in „Transit” (d.i. in projectie op de planeet), II in „Occultation” (d.i. achter de schijf), terwijl IV in de schaduw van Jupiter is gedompeld. Ik verwijs voor een teekening, die de verschijnselen in het Jupiterstelsel kan verduidelijken, naar Buiten VII No. 40, waar tevens werd medegedeeld, dat Nederland op den 14en Februari 1931 des avonds van 9 tot 11 uur onder gunstige omstandigheden Jupiter zonder manen kan waarnemen.

Saturnus is alleen nog maar in de avondschemering zichtbaar; de planeet gaat half Mei al vóór half tien onder.

Den 30en Mei bedekt de Maan de planeet Mars (van 5 uur 29 min. tot 6 uur 43 min.), den 31en Mei de ster der eerste grootte Regulus (van 5 uur 15 min. tot 6 uur 28 min.). Beide bedekkingen hebben, zooals men ziet, op den vollen dag plaats en zijn alleen in vrij groote instrumenten waarneembaar.

A. A. N.

DE GEHEIMZINNIGE VIOLIST

door WILLIAM LE QUEUX.

(18)

(Geautoriseerde vertaling.)

HOOFDSTUK XV.

„E N nu wat mijzelf betreft?” vroeg ik plotseling. Zij scheen met opzet in het gesprek alles vermeden te hebben, wat ons kon brengen tot spreken over het laatste gedeelte van haren brief.

Zij sloeg haar oogen naar de mijne op en keek mij eenige oogenblikken strak aan. Wat een volmaakte schoonheid was ze toch, dacht ik, voor de vierde maal inisschien. En te moeten denken dat zij Gasperini's vrouw was! En dan ook de gedachte, dat hij het hart had zulk een lieflijk wezen onaangenaam te behandelen, ja, misschien wel te mishandelen. En voorts de gedachte, dat hij, alles ten spijt, nog steeds door haar bemind werd! Het heele geval leek mij hoogst geheimzinnig, zeer ingewikkeld, ja, bijna griezelig.

En toen viel het mij plotseling in: moest ik deze vrouw zoo maar vertrouwen? Oppervlakkig leek ze mij goed gezind en scheen ze mij haar vertrouwen te schenken, en toch...

Weder zag ik haar in het Café Royal met Bondi zitten, begeerig kijkend naar de bankbiljetten, die hij telde. Wederom zag ik haar in zijn gezelschap in de Queen's Concertzaal, bij welke gelegenheid Gasperini op zulk een geheimzinnige wijze met spelen had moeten ophouden. Ik bedacht hoe Bondi mij tegen Gasperini had gewaarschuwd, hoewel hij blijkbaar hetzelfde huis bewoonde als Gasperini's vrouw. En ten laatste dacht ik aan het kleine fleschje, en de aanwijzingen, geschreven door deze vrouw, die zich Louise Joubert noemde, welke in het bezit van mijn bediende Jeans waren gevonden.

„U heeft me nog steeds niet verteld”, herhaalde ik, „waarom u mij waarschuwde, dat mijn geluk, ja, mijn leven op net spel konden staan als ik niet onmiddellijk naar u toekwam”.

„Dan zal ik het u nu vertellen”, antwoordde zij. „Luister aandachtig naar mij, want het is mogelijk, dat wij elkaar op deze wijze niet weder zullen kunnen ontmoeten — alleen en onbespied. Alles wat Bondi u omtrent Gasperini vertelde was tot in de kleinste bijzonderheden waar, Gasperini is abnormaal — meer kan ik niet zeggen; krankzinnig is hij niet, hoewel de meeste mensen hem excentriek vinden. Abnormale mensen uitendit op verschillende manieren, vele geleerden hebben dit bewezen. Gasperini heeft zeer vreemde manieën. Sommige beïnvloeden hem voor langeren of korteren tijd, anderen beheerschen hem voortdurend. Tot op zekere hoogte zijn het hartstochten, en een ervan is de dorst naar wreedheid. Toen hij jaren geleden student in de genees- en heilkunde was aan de hoogeschool te Bologna, mar telde hij soms levende dieren op een manier, die te vreeselijk is niet intiem. De operaties die hij volbracht deed hij niet om zijn bloeddorst hem de baas werd. Het verschaft hem intiens genot te slaan. Dit alles werd mij verteld door mensen, die hem omdat ik hem toen reeds zoo lief had. Doch heel gauw na ons trouwen —”

Zij hield de handen voor de oogen als om het een of ander vreeselijke visioen buiten te sluiten.

„O, ik kan niet beschrijven wat ik hem zag doen!” riep zij plotseling uit. „Ik kan er zelfs niet aan denken!”

„Maar dat gevaar, dat mij bedreigt?” hield ik aan, haar gedachten aldus weder terug leidend naar het onderwerp dat zij zoo plotseling had laten steken.

„Ach ja!” zeide zij, terwijl haar gelaatsuitdrukking plotseling veranderde. „Gasperini heeft besloten u te dooden, en nog wel op een vreeselijke manier. En er zijn nog anderen, wier dood hij bewerkstelligen wil, op een manier, die geen spoor zal achterlaten dat verdenking op hem zou kunnen doen vallen. Hij is van plan — om — Miss Calvert te dooden! Hij wilde uw bediende Jeans — die in den laatsten tijd zoo ziek is geweest — ook dooden! Hij —”

Hier zweeg ze.

„Miss Calvert dooden!” riep ik ontzet uit. „Hoe weet u dit alles?”

„Hij heeft het mij verteld”.

„En heeft hij u ook verteld de — welke middelen hij wil aanwenden om dit alles te volvoeren?”

„Nee, dat vertrouwde hij mij niet toe”.

Nu wist ik, dat ze loog. Zij was het — het móést deze vrouw zijn, die Jeans had willen vergiftigen. Het handschrift op het stukje papier dat bij net fleschje gevoegd was, wees dit uit. Waarschijnlijk had Gasperini zijn invloed op haar doen gelden om haar ertoe te krijgen, doch dat kwam er minder op aan.

„U zeide in uw brief, dat dit huis door de politie bewaakt wordt. Is dit werkelijk zoo?” vroeg ik.

„Ja. Er is hier tweemaal iemand geweest om mij te spreken, maar daar ik zijn naam niet kende en evenmin wist wat hij kwam doen, weigerde ik hem te ontvangen. Een kellner vertelde mij dat de man gisteren den geheelen dag om het hotel heeft rondgezworven. Tot nu toe heeft hij hem vandaag nog niet gezien”.

Ik aarzelde iets te zeggen, daar ik niet goed wist wat ik zeggen moest. Zou ik haar in kennis stellen met mijn ontdekken van het fleschje, en van het papiertje met haar handschrift, en dan de uitdrukking van haar gelaat gadeslaan? Nee, ik vond dat de tijd hiervoor nog niet gekomen was. Ook achtte ik het niet voorzigtig haar te ondervragen over haar plotseling vertrek uit Castle Street, met Mario Bondi, en net knappe meisje, dat, naar zij beweerde, haar dochter was, hoewel het kind niet de minste gelijkenis met Gasperini vertoonde. Voor ik Londen verliet, had ik er mij van vergewist, dat noch zij noch Bondi in het huis terug waren geweest en geen enkel teeken van leven gegeven hadden. Zoo de politie hen zocht, wat ik betwijfelde, dan was zij er zeker wel heel slecht in geslaagd hen te vinden.

„Waar is Signör Bondi?” vroeg ik plotseling.

De vrouw keek zonder eenige teekenen van ontsteltenis op en liet haar prachtige oogen op mijn gelaat rusten. Toen zeide zij zonder eenige ontroering en op kalmen toon:

„Mario Bondi zult u nooit weerzien”.

„Waarom niet?” riep ik uit. „Wat is er met hem gebeurd?”

„Kom mee”, zeide zij, langzaam opstaand.

Ik volgde haar naar de deur waardoor zij was binnengetreten. Zij opende haar, en gaf mij een teeken, binnen te gaan. Het was een slaapkamer. Nauwelijks was ik binnengetreten, of mijn ontstelde blik bleef rusten op de gestalte van een verschrompeld oud mannetje met sneeuw wit haar en een verwrongen arm, dat in elkaar gedoken op het bed lag. Hij lag wonderlijk stil. Ik trad naderbij, en boog mij over hem heen, denkende dat hij sliep.

Een oogenblik later sprong ik met een kreet achteruit.

„Groote God!” hijgde ik. „Hij is dood!”

„Ja”, antwoordde zij, zonder een spoor van emotie, „Mario Bondi is dood!”

HOOFDSTUK XVI.

DUISTERE DADEN.

Het verhaal dat Madame Joubert mij gedaan had vóór ik het hotel verliet, was zeer aannemelijk, al geloofde ik het maar half.

Wat zij vertelde kwam hier op neer: toen zij en haar kind en Bondi Castle Street verlaten hadden — waarom zij zoo plotseling en zonder eenige voor de hand liggende reden verdwenen waren, zeide zij niet — had zij, zooals zij zeide, Bondi uit het oog verloren. Dit klonk echter al zeer onwaarschijnlijk, dacht mij. Eenige dagen later had zij besloten naar Paignton te gaan, en had haar kind bij vrienden in Londen achtergelaten. Naar bleek, was zij al meer in Paignton geweest, en hield zij er zich gaarne op. Eenige dagen na haar komst aldaar was zij verrast door een bezoek van Bondi. Zij weigerde mij echter te vertellen, hoe hij ontdekt had dat zij te Paignton logeerde. Na dit eerste bezoek, was hij bijna dagelijks aangekomen.

Naar zij zeide, had hij, op den dag dat ik er was, haar kort na negenen dien morgen te spreken gevraagd, en had erover geklaagd, dat hij zich niet goed voelde. Zij had om een dokter willen sturen, maar hij had haar dit verboden. Zij had de gewoonte steeds vroeg op te staan, vertelde zij mij, en Bondi had haar verzocht of hij een poosje op haar bed mocht rusten, daar hij zich niet goed voelde. Daar net bed reeds was opgemaakt, en de kamer gedaan, had zij hierin toegestemd.

Vervolgens was zij uitgegaan om eenige inkoop te doen. Bij haar thuiskomst even voor elven was zij hevig ontsteld toen zij bemerkte, dat hij gedurende haar afwezigheid overleden was. Totdat ik kwam, zoo zeide zij, was zij bij den doode in de slaapkamer gebleven, en het was deels te wijten aan den schok dien zij gekregen had, en deels aan de geestelijke spanning die zij den laatsten tijd had doorgemaakt, dat zij in tranen was uitgebarsten, toen zij binnenkwam om mij te ontvangen. Zij had mij eerst niet over Bondi's dood willen spreken, doch toen ik informeerde wat er van hem geworden was, had zij plotseling besloten het wel te doen, en mij al wat er gebeurd was mede te deelen.

Daar ik liefst niet bij een gerechtelijk onderzoek betrokken wilde worden, zeide ik haar dadelijk, niets te zullen laten verluiden van mijn medeweten van den dood van den ouden man, maar, als ik het hotel verlaten had, een dokter te zullen laten halen en hem precies te vertellen wat er gebeurd was. Zij had, zoo zeide ik haar, natuurlijk direct om een dokter moeten zenden, toen zij Bondi's dood in haar kamer vond liggen. Hierop antwoordde zij, dat de ontdekking haar zoo geschokt had, dat de gedachte niet bij haar opgekomen was. Ik moet bekennen, dat ik het voor mezelf een tamelijk penibele toestand vond. Als de politie een onderzoek instelde, was het heelemaal niet onmogelijk, dat mijn bezoek ook aan het licht kwam.

Zij leek mij geen vrouw toe, die spoedig erg onder den indruk van iets raakte, doch ik kon haar dit niet brutaalweg zeggen. Daarom bepaalde ik er mij toe, haar te verzekeren hoezeer ik met haar meevoelde, en, terwijl ik het hotel verliet, begon mijn brein zich langzamerhand te vullen met een onverklaarbare angst en achterdocht.

Zoolang ik met Madame Joubert in gesprek was, had ik geen oogenblik aan haar oprechtheid getwijfeld. Doch nu, nu zij er niet meer was, en ik kalm en objectief alles wat zij gezegd had nog eens overdacht, en mij alles wat er gebeurd was nog eens in den geest terugriep, begon er ernstige twijfel aan hare eerlijke bedoelingen in mij te rijzen. Twee dingen getuigden ernstig tegen haar. Ten eerste haar handschrift op het stukje papier, dat bij het fleschje gevoegd was. En ten tweede haar, volgens mij, totaal onbevredigende verklaring van Bondi's dood.

En toch, peinsde ik, zou zij, indien haar verhaal onwaar was, mij het lijk van den oude getoond hebben, zooals het daar op haar bed lag?

Zij had mij zeer goed weder uit het hotel kunnen laten vertrekken zonder mij tot haar slaapkamer toe te laten. Daarentegen was het mogelijk, dat zij een gewichtige reden had voor het mij toevertrouwen van deze en nog andere dingen.

Na het hotel verlaten te hebben, dwaalde ik misschien een half uur lang doelloos langs het strand, terwijl mijn hersenen weigerden geregeld te denken. Het mysterie werd met elk uur grooter. Daarna lunchte ik bij Deller, en terwijl ik dit deed, herinnerde ik mij dat ik van plan was geweest dien middag een bezoek te brengen aan het sanatorium waar Jeans was. Ik haalde mijn spoorboekje voor den dag en zag dat er over een half uur een trein naar Torquay ging. Dien trein nam ik dan ook.

Een bediende in het sanatorium geleidde mij naar een heerlijk plekje buiten in den tuin, waar ik Jeans op een dekstoel vond liggen, met een aantal kussens in den rug en goed ingestopt met plaid. Hij was alleen, bezig een romannetje te lezen onder het rooken van een langen, dunnen sigaar.

Toen ik naderbij kwam, deed het geluid van mijn stem hem opschrikken.

„Wel, Jeans!” riep ik opgeruimd uit, „je schijnt hier een heeren-leventje te hebben, he? Hoe gaat het nou met je? Maar dat behoef ik ook eigenlijk niet te vragen”, voegde ik erbij, terwijl ik hem eens goed aankeek. „Je bent een ander mensch geworden!”

„Dat ben ik, meneer, dank zij uw vriendelijkheid van me hiërne te sturen”, antwoordde hij, zovuldig een vouw leggend bij de bladzijde van het boek, waar hij gebleven was, en het boek dichtdoend.

„Ik kan de zorgzaamheid van de menschen hier niet genoeg prijzen, meneer. Ik voel me hier werkelijk gelukkig”.

„Miss Fane had je zeker verteld, dat je mij kon verwachten”, zeide ik, terwijl ik mij naast hem zette op den stoel, dien de voorkomende bediende voor mij aangedragen had.

„Jawel, meneer”, voegde hij er snel bij, „en Miss Fane is heel vriendelijk voor me geweest — werkelijk heel vriendelijk”.

„Zie 's hier, Jeans”, zeide ik kortaf, „mijn tante vertelt me, dat je nooit naar de kerk gaat, en ze zegt dat ze je een gebedenboek heeft geleend. Je moet je in de toekomst heusch beteren — versta je?”

„Zeker, meneer”.

Ik meende een lichte schittering in zijn oog op te merken, maar ik ging zeer ernstig voort:

„Denk erom, dat ik in het vervolg van je verwacht, dat je iederen Zondag naar de kerk gaat.”

„Jawel, meneer, — dat verwacht u van me”, voegde hij er zeer eerbiedig bij.

(Wordt vervolgd.)

VERBETERING.

In het artikel op bladz. 263 van ons vorige nummer over de nieuwe roos „Tesschendorf” leze men, regel 13 van boven, in plaats van *Turners Crimson Ramblez*: *Turner's Crimson Rambler* en 10 regels verder in plaats van *Crimson Ramblez*: *Crimson Rambler*.



Foto C. Steenberg.

HET KASTEEL TER HORST. ACHTERZIJD.

HET KASTEEL TER HORST.

WE hadden het voornemen, van Laag-Soeren naar Loenen, — waar het huis ter Horst ligt, — heelen-dal te gaan wandelen, maar brachten het niet verder dan het dorp Eerbeek. Het was niet uit vermoeidheid, dat we den heerlijken wandeltocht opgaven voor een vrij vervelend reisje in den locaaltrein, doch daar het reeds middag was, en we gaarne het kasteel goed wilden zien, vreesden we met een voorzetting onzer wandeling te veel tijd te verliezen.

We hadden ons nogal zoo stellig voorgenomen, het tochtje geheel te voet te doen, en niet dan noode kropen we in het zwarte, verdrietig aandoende ritsje wagens, dat hijgend en kreunend kwam nadersukkelen. We waren spoedig aan onze plaats van bestemming; onderweg had ons niets opvallends in het landschap dermate bekoord, dat we ons beklaagden het sterke en trage gedrocht te hebben gekozen.

De aankomst te Loenen leverde geenerlei bijzonderheid om te dezer plaatse te boekstaven, alleen vermeld ik de vriendelijkheid van een voorbijganger, die me op mijn vraag naar de ligging van het Kasteel Ter Horst niet in de verkeerde richting wees, me niet uitlachte toen ik hem vroeg of hij, van de plaats zelf, of liever, zooals ik het uitdrukte, een „Loenenaar“ was, en, toen ik, mijzelfven corrigeerend, hem vroeg of hij een „Loensch“ ingezetene was, me niet te lijf ging. Ik ben daar den man nog dankbaar voor, en verzoek hem, wanneer hij deze eenvoudige regelen over zijn landelijke welwillendheid leest, ze als een bewijs van mijn erkentelijkheid wel in zijn zak te willen steken.

Na een wandeling van... nu ja, ik heb daarbij niet op mijn horloge gekeken, maar laat ons zeggen: tien minuten, was ik voor het Kasteel Ter Horst. Het ligt breed en statig aan den landweg, en maakte in het mooie zuivere middaglicht een schier idyllischen indruk.

Het leien dak is hoog, de muren hebben een aanzien van ongemeene kracht. De voorgevel, met zijn monumentale bordes-trap, zijn zes zuilen en fraai fronton is van later tijd dan de zij- en achtergevels, doch maakt met dat al een voornamen, schier vorstelijken indruk.

Het Kasteel werd in 1557 gebouwd door Wijnand Hackfort, burgemeester van Arnhem, en zijne huisvrouw Alida Bushoff. Het uitgestrekte landgoed behoorde aan de familie Stepraedt van Doddendaël; de heer Hackfort kocht het, liet de kleine

onaanzienlijke landwoning, die er stond, afbreken, en een waarlijk grootsch huis op de plaats bouwen. Van dit oorspronkelijke gebouw ziet men thans nog slechts een gedeelte. Zoo is de majestueuze voorgevel er veel later aangebouwd,* en dat wel aan den eigenlijken achterkant. Vroeger was namelijk de hoofdtoegang in den tegenwoordigen achtergevel. Daar was ook een brug over de gracht, en tot deze brug gaf een zware poort toegang. De poort is echter voor geruimen tijd gesloopt. Pehalve de nieuwe voorgevel hadden er nog verscheidene andere vernieuwingen plaats. Hoe dit echter zij, het huis maakt in zijn geheel nog een zeer bekoorlijken indruk, en behoort naar onze rangschikking tot de aantrekkelijkste, meest stemmingvolle, voornamen en toch tevens vriendelijke kasteelen, die wij nog zagen.

Aan den tegenwoordigen achtergevel is nog zeer karakteristiek de ingang, het hoge buitenmuursche metselwerk boven de deur rondom de vensters oprankend, de diepe luifel boven het tooraam, de bovenlijn van de pui met de balversiering, en het glazen dakkoepeltje, waaronder van boven tot onder, door het gansche huis, zich een eiken wenteltrap bevindt.

Van den weg af gezien is het open voorplein met den stelselmatig goedgevolgden Le Nôtre-tuin-aanleg van heerlijke werking op den voorbijganger. Tusschen zwaar geboomte treedt men uit, ter brugge op, die den straatweg met dien open voorhof verbindt.

Gelijk een reusachtig groen kleed ligt het keurige grasperk uit, en bloembedden, gelijk machtige borduurpatronen, zijn er op aangebracht aan de buitenzijde. Langs de grindpaden staan, gelijk vroolijke wachters, de waaierplanten in lange reeksen, en een tweetal zware laurieren flankeren den toegang der tweede brug, die onmiddellijk aan het hooge gevelbordes grenst. In de grachten drijven eenige stille zwanen rond, vol statig waardheidsbesef, en hun kleiner, minder ernstige kameraden, de eenden, leven om hen henen hun luidruchter, leutiger, ongedwongener leventje.

Ter weerszijden van het open voorplein vindt men fraaie behuizingen, gelijk sierlijke coulissen rechts en links vóór den prachtigen achtergrond, welken door het kasteel wordt gevormd. Van deze zijgebouwen is het rechts van den weg liggende de

*) Waarschijnlijk op het einde der achttiende eeuw.

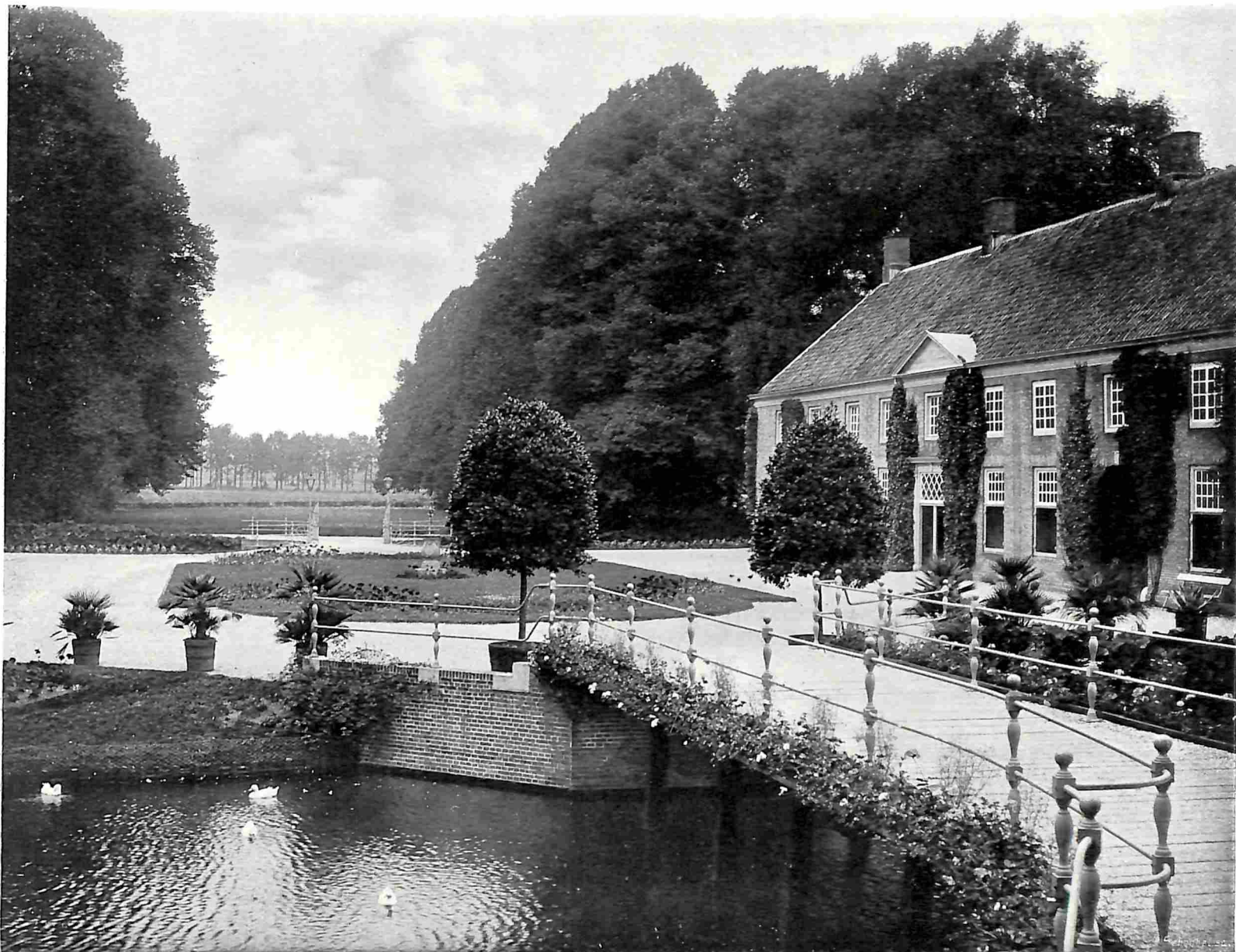


Foto C. Steenbergh.

KASTEEL TER HORST. VOORPLEIN MET TUINMANSWONING.

koetsierswoning, het links gelegene bevat de tuinmanswoning, de bergplaats voor het gereedschap en een ouderwetsche kapel, de laatste ter plaatse waar men de schuine daklijst boven de deur ziet uitpunten. De links meer naar achter gelegen oranjerie is de voormalige koetsierswoning; daarnaast vindt men de serres, die kostelijke planten en bloemen bevatten.

De tuinbaas, een vriendelijke en hulpvaardige man, leidde mij rond, en gaf mij menige waardevolle inlichting. Niets was hem te veel, en welgemoed klom hij met mij, den lastigen, uitvragenden bezoeker, trap op, trap af, opende en sloot de deuren met gemerkte sleutels uit de keurig geordende reusachtige verzameling, die hij in een bak bij zich had. Hij liet in de vertrekken, waar het te donker was bij ons binnenkomen, het daglicht door de vensters in, en sloot de afsluitingen der vensters weer bij het gaan. En het ging alles zoo welgemoed, zoo zonder een zweem van gedwongenheid, dat het wel leek of de vriendelijke man dit omvangrijke, uren-eischende karwei met louter genoegen volvoerde, wat ik, eerlijk gezegd, ook eigenlijk geloof.

We traden dan in den tegenwoordigen achtergevel langs een klein trapje de kelders binnen. Daar strekten zich romantische gewelven uit, welke bij den toeschouwer de herinnering aan historische romans en middeleeuwsche ridderdrama's wekken. De huidige bestemming van deze catacomben is echter een uiterst vreedzame. In een gedeelte wordt er gebraden en gekookt, welk gedeelte den naam van „de warme keuken” draagt, in tegenstelling tot het andere gedeelte, dat door het personeel als eetkamer gebruikt wordt, en „de koude keuken” wordt genoemd.

Daarboven vinden we de dienkamer, die met haar groote rechtbanken en lichtkleurige betimmering den indruk wekt of zij alle vijf minuten wordt afgeboend, van top tot teen. Een lift voert de spijzen uit de daaronder gelegen warme keuken aan.

De eetzaal onderscheidt zich door een fraaie gebruineerd eikenhouten lambrizeering, met gouden biezen afgezet, wat tegen het effen dofblauwe behangsel zeer voornaam afkleurt. De meubels verre van, gelijk men zulks menigmaal ziet, door verscheidenheid van lijnen en tinten de distinctievolle eenheid te breken, versterken den hoogen eenvoud van dit vertrek nog. Het fraaie buffet, stoelen, tafel, Engelsche kroonluchter, vloerkleed, gordijnen, wandversiering, — het is alles met verfijnde zorg aldus gekozen. Als een eigenaardigheid moeten we hier vermelden, dat een groote barst in den marmeren schoorsteenmantel in deze kamer, wordt toegeschreven aan de kozakken, die toch al zooveel vernield en bedorven hebben, en hier in arren moede zulk een fel vuur in den haard ontstaken, dat de fraaie, marmeren schoor-

steenmantel knapte. Door de gang gaan wij naar het tegenoverliggende gedeelte van het huis.

De gang is zeer hoog en breed, en meer een zeer ruime hal te noemen. Deze statige ruimte is grootendeels gemoderniseerd, maar op voortreffelijke wijze verdeeld, terwijl de aard en de rangschikking der versieringen medewerkt om den indruk van voornaamheid te versterken. Trouwens de gansche wijze van dit kasteel aan te kleeden en te bewonen drukt er een stempel van aantrekkelijke distinctie op. Aardig zijn twee reusachtige, oudmodische, groene parapluies, welke ter weerszijden achter de voordeur hun plaats hebben. Op mijn desbetreffende vraag vernam ik, dat deze dienen om bij regen de gasten, welke met hun rijtuig tot vlak aan de bordestrap kunnen komen, op het bordes zelve, dat niet overdekt is, voor nat worden te vrijwaren.

Aan de overzijde van de gang, dat is dus aan de rechterzijde wanneer men uit de voordeur komt, ligt aan den voorkant de salon; een fraai vertrek in Louis XVI-stijl, de witgelakte lambriseeringen en meubels vormen met het zachtgroene behang, waarop het sierlijke Louis XVI-strikjes-motief, en de groene meubel-overtrekken een eenvoudig, bekoorlijk geheel.

(Slot volgt.)

S.

SPARRENZAADOOGST.

De sparrenbosschen van den Eifel dragen in de laatste jaren een overvloed van vruchten als maar zelden het geval is.

Nu de sparappels tegen het voorjaar geheel rijp zijn en het zaad gewonnen kan worden, heerscht daar in de naaldbosschen een ongewone oogstdrukke. Arbeiders uit Zuid-Duitschland, onovertroffen klauteraars maken daar thans goede zaken. Er zijn er zelfs, die in hun ijver en om tijdverlies te voorkomen, net als eekhoorns van den eenen boomtop in den anderen overzwaaien. Want voor een centenaar sparrenkegels wordt vier Mark betaald en een vlijtig en geoefend plukker kan bij goed weer per dag daarmee van 8—12 Mark verdienen. Bij wagonladingen worden de sparrenvruchten vervoerd naar de drogerijen, waar men door zonnearmte, verhitte lucht of waterdamp de houtige schubben dwingt om de gevleugelde zaden los te laten.

Zaad van Duitse grove dennen en sparren vindt tegenwoordig een ruimer afzetgebied dan voorheen en bij voortduring der gunstige oogstjaren zullen de Eifelbewoners goeddoen zich aan te passen aan deze hooggelegen bron van bestaan door zelf de klimknst en acrobatiek te gaan beoefenen inplaats van dit aan de broeders in het hooggebergte over te laten.

G.

VROEGE TULPEN.

(BIJ DE PLAAT IN KLEUREN).

WIJ leefden een week geleden in den tijd der Tulpen. Duiden, ja wellicht honderdduizenden hebben dit jaar de bloembollenvelden tusschen Leiden en Haarlem bezocht, hebben er genoten van het heerlijke kleurenspeel en den zachten geur der Hyacinthen, maar daarbij vergeten, dat zij een nog fraaier schouwspel hadden kunnen genieten door een paar weken later naar deze streek te gaan, wanneer de Tulpen in vollen bloei staan.

Hoe mooi de Hyacinthen ook mogen zijn, in gloed en kleur doen zij voor de Tulpen onder, en een groot veld met deze bloemen door de zon beschenen, levert een gezicht op zoo mooi, als men zich slechts denken kan.

Zij, die met de leden van ons Vorstelijk Huis dit jaar de omgeving van Noordwijk aan Zee bezochten en van den Koepelweg af de tulpenvelden hebben aanschouwd, zullen toegeven, van een onvergelyklijk schouwspel te hebben genoten.

Wij zijn geen erge voorstanders van z.g.n. bloemvakken in een tuin; een groot aantal planten toch maakt, hetzij eenigszins verwilderd in het gras of tusschen de heesters, hetzij tot boordbedden te zamen geplant een veel mooier effect. De Vroege Tulpen zijn daar echter niet voor geschikt en deze komen verreweg het best tot haar recht, wanneer zij op bloemvakken bijeen gezet worden.

Verwondering mag het zeker baren, dat men in onze villa-tuinen zoo weinig vakken, met Tulpen beplant, aantreft. Voor de kosten behoeft men het heusch niet te laten, die staan in geen verhouding tot het genot, dat men er van heeft en betreft men zijn bollen van een vertrouwde firma — niet van een z.g.n. pakjesbaas — dan is het welslagen eveneens verzekerd.

De beste tijd om deze Tulpen te planten, is van half October tot half November. De vakken worden eerst behoorlijk gespit en dan de bollen op een onderlingen afstand van 10 à 15 c.M. en even diep, geplant. Half December worden zij met wat bladriet of stroo gedekt, dat einde Februari of begin Maart verwijderd wordt. Na het uitbloeien laat men de bollen rustig afsterven, wanneer men ze weer gebruiken wil, waarna zij droog worden bewaard.

Onder de fraaiste der Enkele Vroege Tulpen behooren zeker wel de hierbij afgebeelde *Fred Moore* en *Prins van Oostenrijk*. Vooral om in vereeniging met ander planten gebruikt te worden, zijn deze twee bijzonder geschikt. Een prachtig bloemvak kan men verkrijgen, door het in het najaar te beplanten met donkergele *Primula's* en daar *Fred Moore* tusschen te zetten en een niet minder mooi vak vormen *Myosotis Queen Victoria* met *Prins van Oostenrijk*. Door deze combinaties krijgt men een kleurenspeel, dat algemeen bewonderd zal worden.

Onder de Dubbele Vroege Tulpen is de *Schoonoord* zeker wel een van de besten. Haar groote bloemen zijn niet al te gevuld en hebben daardoor een losse vorm behouden. Zij staan op flinke bloemstelen en zijn stevig van bouw, zoodat zij nogal wat slecht weer kunnen verdragen, zonder er, zooals met de meeste andere verscheidenheden het geval is, te erg onder te lijden.

Het mooiste effect verkrijgt men met deze Tulp, door ze hier en daar tot groepjes van een 25stuks bijeen te planten. Zij eischen dezelfde behandeling als de Enkele Vroege Tulpen.

E. TH. W.



Foto C. Steenbergh.

KASTEEL TER HORST. DE EETKAMER.



Foto C. Steenbergh.

KASTEEL TER HORST, VAN HET ZUIDOOSTEN GEZIEN.

Hoeveel sterren zijn er?

Weet gij hoeveel heldre sterren aan den blauwen hemel staan? vraagt een liedje uit onze kinderjaren. Diezelfde vraag houdt steeds de geleerden weer bezig, en als men de antwoorden van verschillende astronomen naast elkander ziet, loopen de getallen zoozeer uiteen, dat men gerust kan zeggen: het aantal sterren vermag men slechts te benaderen.

De fotografie als hulpmiddel gebruikt, verschatte volgens Tucker, een Engelsche sterrenkundige onzer dagen, nieuwe gegevens, daar toch de sterren der 17e, 18e en 19e grootte, welke zelfs met de beste instrumenten onzichtbaar voor het gewapende oog zijn, op de fotografische plaat toch een lichtindruk teweegbrengen en daardoor binnen de telling kunnen vallen.

Het aantal sterren, dat volgens Tucker met het bloote oog boven den horizon kan worden waargenomen, bedraagt een goede 2000 stuks. Vrijwel is men het er ook over eens, dat met behulp van kijkers per vierkante graad aan het hemelgewelf ongeveer 1000 sterren zichtbaar zijn. Men telt dus 40 miljoen hemellichamen van de 1e tot de 16e grootte. Neemt men de langs fotografischen weg waarneembare sterren der drie volgende grootten daar nog bij, dan wordt de schatting reeds 100 miljoen. Doch hoeveel wordende, nog niet lichtende sterren zijn er, hoewel velen zijn er reeds uitgedoofd, — wie die het zeggen kan? Ieder schatting mist hier verder den schijn van waarheid: hoogstens kan men aannemen, dat er toch wel geen 1000 miljoen sterren zullen zijn, zooals wel eens beweerd wordt.

G.

STILTE.

Lenteleven
voel 'k om mij beven,
Als 'k wakend wacht
in stillen nacht.

Lentezuchten
hoor 'k in de luchten,
Als bloesems vallen
bij duizendtallen.

O, Lentenacht
vol wond're, stille pracht —
Het bleeke dage-gloren
doet mij de eeuw'ge stilte hooren.

CECILE VOORENDONK-
KUYPERS.



Foto R. Tepe.

BLOEIENDE TAK VAN DE VOGELKERS.

Om Boomstompen op te ruimen.

In de „Journal d'Agriculture pratique" werd onlangs een middel aangegeven om de na het vellen van bosch in den grond achtergebleven stompen spoedig en gemakkelijk uit den weg te kunnen ruimen.

Men boort daartoe een flink diep gat van ongeveer vijf centimeter doorsnede in het midden der stomp. Daarin giet men eerst salpeterzuur en daarna zwavelzuur, van elke stof evenveel, waarna de opening van de buitenlucht wordt afgesloten met een houten stop. Het blad verzekert, dat de hardste boomstompen van een meter in doorsnede bij deze behandeling reeds na een vijftal weken zoo ver verteerd zijn, dat men ze met handkracht en houweel uit den grond halen kan.

DE VOGELKERS.

ALS de vogelkers er niet was, dan moest hij worden uitgevonden. Want voor allen, die zich met tuinarchitectuur bezig houden, is hij zoo goed als onmisbaar. Zoo'n tuinarchitect draagt men maar van alles op: leelijke plekjes, waar ondanks alle zorgen van den tuinman geen bloem of struik groeien wil, moet hij toonbaar maken, dorre terreinen van grooter oppervlak moet hij in een handomdraaien in lustwaranden herscheppen. En dat is nog het ergste niet. Want het gaat nog, als er licht in overvloed is: het levenwekkende licht van de zon. Maar hoe, als het onder hoge boomen is, waar men onderhout wil hebben en waar het oorspronkelijke door lichtgebrek verdwenen is? De keuze is niet groot. Jonge beuken doen het gauw, maar men kan toch alles niet vol met jonge beuken planten. De tamme kastanje wil in de schaduw ook wel, maar z'n blad is te zwaar, om hem overheerschend te maken. En daarom is de vogelkers zoo welkom. Als der Drijtte im Bunde brengt hij een heerlijke afwisseling. Hij is niet stijf, niet pretentius, groeit tamelijk snel, steekt wat boven hem is niet naar de kroon, loopt weer uit, als men hem afhakt en geeft, wat bovendien alles waard is, het heele jaar door een rijke afwisseling. Wie nu mocht denken, dat hij alleen in de schaduw groeit, die heeft het mis. Hij redt er zich, hij kán er groeien, hij kan er leven, zonder te kwijnen. Maar het liefst heeft hij het licht, het volle licht van de zon, den helderen hemel boven zich. En daarom: waar hij in het wild staat, daar vindt men hem wel tusschen ander hout, maar toch het meest aan den kant. En aan den kant van een boschpartij is hij prachtig!

In het voorjaar is hij één van de eersten, die zijn blaadjes ontplooit. Aardig liggen ze in 't begin langs de middennerf samengevouwen, als was de binnenvlakte nog te teer, om het

zonlicht te verdragen. En ook later blijken ze nog eenige beschutting van noode te hebben. Want ze zijn kleverig en blijven dat een heelen tijd nog. Die kleverige massa wordt door de tandjes aan den bladrand afgescheiden. Of eigenlijk niet door die tandjes, maar door enkele speciale cellen, die er, in groepjes vereenigd, in de opperhuid liggen. Het vocht smaakt zoetachtig, — gevolg van z'n suikergehalte — en glinstert, als het licht er op valt. Langzaam breidt het zich over het heele bovenvlak uit. Het vormt een dun, vernisachtig laagje. De afscheiding er van heeft vooral in het voorjaar plaats, als de toevoer van vocht al groot, maar de verdamping in de bladeren nog gering is. Midden in den zomer droogt het op. Dan is het een middel tegen te sterke verdamping uit de cellen, die er onder liggen, vooral voor die, welke het zelf afgescheiden hebben. Meer nog. Het keert niet alleen het vochtverlies, het bevordert ook de vochtopname. Want zodra het vochtig wordt, zwelt het op; het absorbeert het regenwater en voert het naar diepere lagen: naar de cellen, die het bedekt. Die slorpen het op en zoodoende kunnen ze er weer een tijdlang op teren. Het vernislaagje vervult dus een dubbele taak.

Niet lang na de bladeren, half Mei, in een vroeg voorjaar wat eerder, komen de bloemen. Ze zitten in lange trossen, hoofdzakelijk aan den top der éénjarige takken. In omvang moeten ze het tegen die van den sering en den gouden regen afleggen, maar wie wat smaak en wat handigheid in bloemschikken heeft kan er toch een alleraardigst vaasbouquet van maken. En de boom zelf: die is verrukkelijk, als hij in bloei staat. Dat vinden de insecten ook, al is het dan ook uit een ander motief. Honger en hebzucht drijven er hen bij honderden heen. De geur der bloemen is als die van een gevulde honigraat, zoo uit den korf! En dat het er van bijen gonst, laat zich denken. Zoo lang het zonnetje schijnt, zijn ze in de weer. Maak u voor hun angel niet ongerust; die zal u niet treffen, zoo lang ge ze met vree laat. Ze steken alleen uit noodweer en die zelfverdediging kost hun... het leven.

Maar om op de bloemen terug te komen: 't is aan de trossen duidelijk te zien, dat ze eigenlijk rechtop moesten staan. Dat doen ze in het begin dan ook. Maar onder den last gaat de bloemspil over buigen en dat duurt zóo lang, tot hij met z'n top naar beneden hangt. Het gevolg daarvan is, dat elk bloempje onderst-boven komt te staan en dat de bloembekledsels: kelk en kroon, nu de teere organen, die er binnen staan, als een koepeldak overwelfen. De stamper met z'n kleverige stempel en de meeldraden met hun helmknoppen zijn er goed beschut; honig en stuifmeel hebben er van den regen geen last. Eén ding is jammer: de bloei duurt zoo kort. Maar anders: men zou den Goudenregen nauwelijks voor dezen „Zilverregen" willen ruilen.

In den nazomer is de boom met vruchtjes behangen: eerst

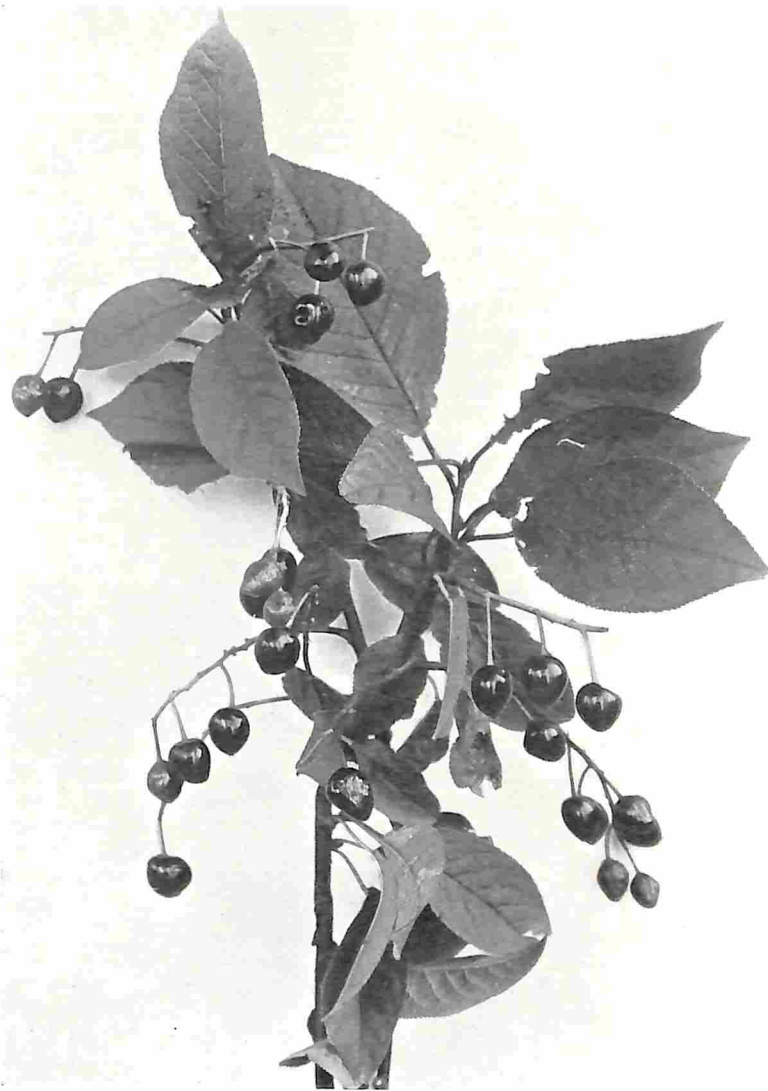


Foto R. Tepe.

VOGELKERS IN DEN NAZOMER.

groen, dan rood, ten slotte bij 't zwart af, precies druiventrosjes. Een week later en ze zijn er niet meer. De spreuwen, de lijsters en andere vogels kunnen het oogenblik van volle rijpheid maar nauwelijks afwachten. 't Is ook zoo verleidelijk: dat diep-donkerblauw tusschen 't rood en geel, de eerste herfsttint van het gebladerte. Zou het toeval zijn? Of iets anders?

K. SIDERIUS.

DE PINKSTERBLOEM.

HET schijnt wel, dat de veldbloemen de wereldheerschappij bij onderling overleg onder elkaar verdeeld hebben. Eerst komen de Madeliefjes en tooveren duizenden sterren tusschen het groenende gras, dan komen de Paardebloemen en zetten alles in een goudgelen gloed; de Pinksterbloemen kunnen niet meer wachten en weven een paarse spreij over al dat groen en geel, om op hun beurt weer voor de goudblinkende Boterbloemen te wijken. En ook deze blijven maar kort, want de Ganzebloemen komen; ze wiegen als reuzen-madelieven op hun slanke stelen. Na luttel weken moeten ze hun plaats aan de Koekoeksbloemen afstaan. Zoo gaat het steeds door, in geregelde opvolging, totdat ten slotte de nieuwe lente weer komt, met een nieuw, maar ook traditioneel-oud begin. Half April, op een beschut plekje vroeger, is de Pinksterbloem er al. Maar de meesten wachten nog een poosje, tot er warmer dagen komen. Eerst, wanneer de schrale oosten- en kille noordenwinden voor zoeler luchten geweken zijn, ontplooiën ze zich in al hun volheid en doen de weiden van verre blinken. Niet groot zijn de bloempjes. Maar hun aantal vergoedt dat wel.

Een kort stengelstuk, dat de wortelstok zou kunnen heeten, draagt een krans van gevinde blaadjes, die zich als een roset uitspreiden over den vochtigen grond. Waar ze den natten bodem raken, ontstaan vaak, vooral waar de hoofdnerven zich vertakken, kleine knobbeltjes, die van onderen worteltjes uitzenden en van boven blaadjes maken, zoodat er het begin gevormd is van een nieuwe plant. Dat verschijnsel komt bij andere inheemsche planten maar zelden voor; bij de Bladbegonia's en enkele varensoorten is het evenwel lang geen zeldzaamheid. Vooral bij krachttige exemplaren, die in een laag, vochtigen bodem wortelen is deze wijze van voortplanting voor de Pinksterbloem geen zeldzaamheid. Wie er wat kijk op heeft, zal ze zelfs op een afstand weten aan te wijzen. Bij schrale of ook zelfs bij normaal ontwikkelde exemplaren behoeft men er niet aan te denken. En op droge gronden behoeft men er evenmin naar te zoeken. Aan de kanten van slooten, daar heeft men de grootste kans.

De bloemtros is in 't begin een platte schijf; de grootste knoppen zitten aan den kant, de kleinste bevinden zich in het midden. Maar die bloeiwijze groeit uit tot een langen steel, met de bloempjes er om heen. Ieder bloempje bestaat uit vier kelkblaadjes waarvan er twee met een napvormig uitgeholden voet en verder uit vier kroonblaadjes, zes meeldraden en een stamper. De meeldraden zijn niet alle even lang: vier zijn langer dan de andere twee. Rondom den voet van elk der twee korte bevindt zich een breede, groene klier, een honigklier, die vooral aan den buitenkant sterk ontwikkeld is. De honig, die hier afgescheiden wordt, vloeit in de holte, welke zich in den voet van de daar tegenover gezeten kelkbladen bevindt. Elk paar van langere meeldraden heeft ook een honigkliertje aan den voet. Maar dit is veel kleiner en het bevindt zich alleen aan den buitenkant. De honig, die er afgescheiden wordt, heeft niet veel te beteekenen en een reservoir is er niet voor aanwezig. Trouwens, 't is ook niet noodig. Zoo is dan buiten aan den voet van de kelkbladen al te zien, waar zich daar binnen de beide korte en waar zich de paren van lange meeldraden bevinden. Breekt men de kelkbladen weg, dan vallen ook de honigklieren onmiddellijk in het oog.

De bloemblaadjes met hun lange nagels en vlakke platen worden door de kelkblaadjes nauw omsloten. Zoo vormen ze in 't midden een kokertje, tamelijk diep. De honig zit er onder in. Alleen langtongige insecten kunnen ze bereiken. Mugjes en vliegjes behoeven niet te probeeren, er bij te komen; hun monddeelen zijn te kort. Hommels en bijen en vlinders kunnen er beter bij terecht.

Zoolang de bloempjes zich nog in den knoptoestand bevinden, zijn de zes helmknoppen met hun voorzijde, die later openbersten zal, naar den stamper gekeerd. Maar de helmhokjes zijn nog gesloten en voor zelfbestuiving hoeft men in dit stadium dus niet te vreezen. Doch langzamerhand verlengen de langste meeldraden zich en als de bloemen openbersten, steken de vier helmknoppen van deze al boven den stempel uit. Evenwel: ze hebben zich zijwaarts en twee aan twee naar elkaar toegewend. Den stempel kunnen ze nu niet bestuiven. En de korte meeldraden, die niet meegegroeid zijn en nog lager dan de stamper gebleven zijn, kunnen dat evenmin. Bijen, hommels en andere insecten zullen hun medewerking verleen. Ze komen bij honderden aangevlogen. Hen lokt de honig in den uitgeholden voet der beide grootste kelkbladen. De weg, om den uit te bereiken, is hun voorgeschreven. Hij voert tusschen drie meeldraden door, aan den binnenkant door den stamper begrensd. Ze moeten dus drie helmknoppen passeeren: twee van de langere, één van de korten meeldraad. Het stuifmeel blijft hen voor een gedeelte aan de lange tong kleven en wordt bij andere bezoeken allicht op den klevrigen stempel afgestroken. Zoo zorgen deze kleine gasten dus voor de kruisbestuiving. Wat honig, wat stuifmeel is hun loon.

Maar 't kan zijn, dat het weer slecht is, dat het insectenbezoek uitblijft. Hoe dan? Dan keeren op 't eind van den bloei de lange meeldraden in hun oorspronkelijken stand terug. De opengebarsten voorzide wordt dus naar binnen gekeerd en nu kan het stuifmeel, als het rijp is, op den stamper vallen. Aldus wordt bij het uitblijven van insectenbezoek door de lange meeldraden het benodigde materiaal voor de zelfbestuiving geleverd.

Na de bestuiving vallen de bloemblaadjes niet af. Integendeel. Ze groeien nog door, in de lengte en in de breedte en leggen zich vlak tegen elkaar aan, met het jonge vruchtbeginsel er tusschen. De ondervlakte is naar buiten gekeerd en de geel geworden kelk steekt daar niet onaardig tegen af. Dat versimpel in kleur met de gewone bloempjes is voor de insecten een teeken, dat hier niets meer te halen en ook, dat hun bezoek overbodig is. Toch zijn die afgebloeide bloemen nog van nut; zij dragen er het hunne toe bij om de bloeiwijze in haar geheel meer in het oog te doen vallen. Zoo is zoowel het een als het ander er op aangelegd, om het totaal-effect te verhoogen.

Hebt ge wel eens opgemerkt, wat de Pinksterbloem doet, als er slecht weer in aantocht is? Dan buigt ze haar kopje en vouwt haar bloempjes samen. Ook 's avonds voert ze diezelfde bewegingen uit. Wat ze daarmee voor heeft, is duidelijk: ze wil honig en stuifmeel beschutten tegen ongunstige weersinvloeden. Doch met wat handigheid kan men ze ook bij lekker warmen zonneschijn wel in den waan brengen, dat ze haar schatten in veiligheid brengen moet. Men schommelt ze dan maar een poosje zacht heen en weer, tikt bovendien, om meer kracht bij te zetten, van tijd tot tijd voorzichtig tegen haar steeltje en... ze meent, dat de wind haar heen en weer beweegt, dat een sterker bries over de velden strijkt, dat er storm in aantocht is, ze buigt het hoofd en gaat slapen. Eigenlijk slapen is het niet; 't is geen rusten, om herstel van krachten te vinden, maar alleen het aan nemen van een bepaalden stand, dien men met wat goeden wil slaapstand noemen kan. Het is er haar alleen om te doen, storm en regen zonder schade over haar hoofd heen te laten gaan. En met die voorzorgsmaatregelen is ze altijd klaar, voordat het gevaar er nog is. Op het sein van den eersten windstoot, nog eer de eerste regendrop gevallen is, sluit ze zich en buigt haar kopje; het water rolt langs de rugzijde der bloemen naar omlaag en kan honig, stamper en stuifmeel niet treffen.

K. SIDERIUS.

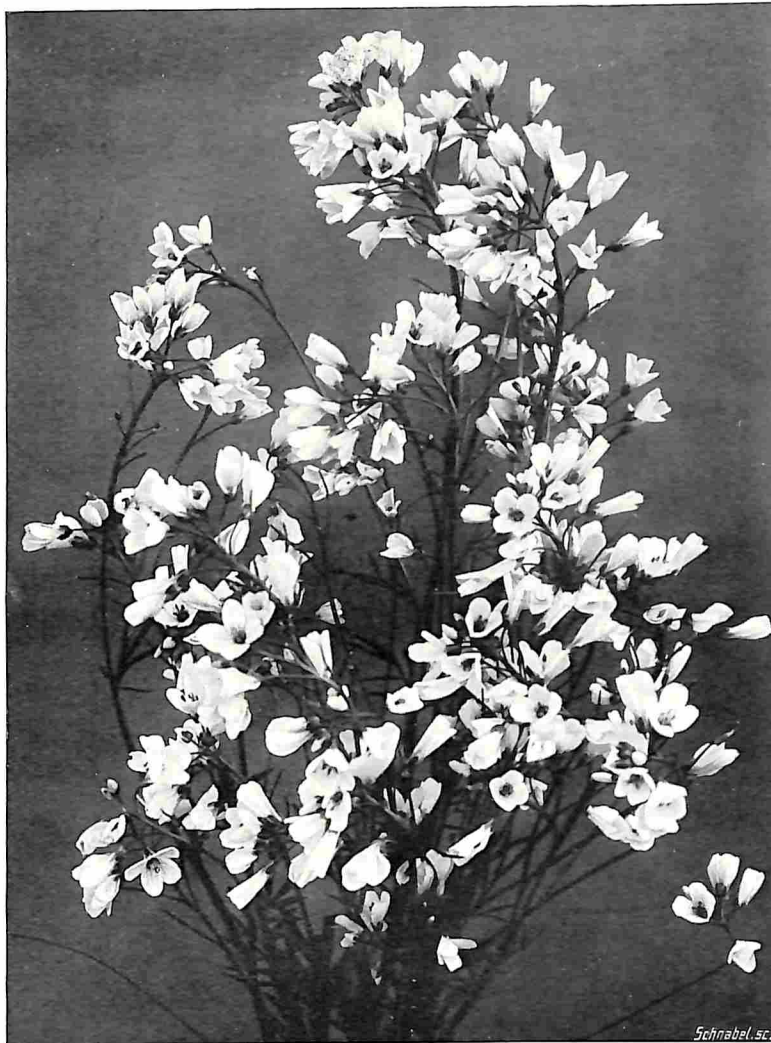


Foto R. Tepe.

PINKSTERBLOEMEN.

RHODODENDRONS.

ER is tegenwoordig een bijzondere liefhebberij voor vasteplanten en daarnaast begint die voor bloemheesters meer en meer ingang te vinden. Voor een groot deel is dit zeker wel daaraan te danken, dat de liefhebbers tegenwoordig meer genoegen van hun heesters hebben, doordat zij ze beter zien bloeien.

Het is nog niet zoo heel lang geleden, dat er in de tuinen wel bloemheesters werden geplant, doch dat men er zelden of nooit bloemen aan zag, om de eenvoudige reden, dat de tuinman in het voorjaar al de bloemknoppen, die de heester het voorgaande jaar gevormd had, wegsneed.

Een heester behoort in het voorjaar gesnoeid te worden zeide hij, en, onverschillig of hij er tegen kon of niet, gesnoeid werd hij toch. Gelukkig is die tijd wel wat, hoewel nog lang niet geheel, voorbij, want de tuinlieden zijn bekwaamer geworden en ook de eigenaars van tuinen hebben thans veelal wel zooveel verstand er van om te weten, dat het jaalijksche snoeien uit den boeze is.

Onder de bloemheesters, die veelal aan deze kunstbewerking ontkwamen, behooren zeker de *Rhododendrons* en daaraan is het wellicht te wijten, dat deze heesters zich in een bijzondere populariteit mogen verheugen, waartoe het feit, dat zij winter en zomer groen blijven en bijzonder mooi bloeien, zeker ook heel wat heeft bijgedragen.

De vertegenwoordigers van het geslacht *Rhododendron* zijn over een groot gedeelte van de wereld verspreid. Men vindt ze toch in de bergstreken van Europa, Azië, de Maleische Archipel en Noord-Amerika en hieruit volgt dus reeds, dat men er onder vindt, die koud, gematigd en warm gekweekt moeten worden.

Het zijn natuurlijk de z.g.n. koude soorten, dat zijn die, welke onze winters zonder of met slechts weinig bedekking weerstaan, die voor tuinversiering de meeste waarde hebben en het zijn onze hollandsche kwekers, die er in geslaagd zijn er prachtige verscheidenheden van te winnen, die algemeen in trek zijn. Vooral te Boskoop worden zij bij honderdduizenden gekweekt en naar alle landen van Europa uitgevoerd.

De winterharde *Rhododendrons* zijn betrekkelijk gemakkelijk in de kultuur, wanneer men hen het geschikte grondmengsel geeft. Het liefste staan zij toch in een vochthoudenden, milden veengrond, heeft men die echter niet in zijn tuin, dan doet men het best het vak, waar men ze in planten wil, geheel uit te graven en op te vullen met een mengsel van gelijke deelen bladaarde en veengrond, onder toevoeging van wat ouden koemest. Vooral moet toegezien worden, dat zij een eenigszins vochtige standplaats hebben en ook, dat de grond vrij is van kalk. De *Rhododendrons* toch behooren tot de groote familie der *Ericaceae* en zooals verreweg het meerendeel der geslachten van deze familie zijn ook zij kalkschuw.

Aangezien zij iederen zomer aan het einde der jonge twijgen haar bloemknoppen vormen, mag er aan de *Rhododendrons* in het geheel niet gesnoeid worden.

Op pag. 304 van den jaargang 1911 van dit tijdschrift gaf ik een uitvoerig artikel over deze planten, waarnaar ik, wat verdere kultuur-bijzonderheden aangaat, men te kunnen verwijzen.

E. TH. W.

VOORJAARSDAG.

Als je op straat kwam, was 'r juichgerucht,
Door de lichte lucht.

Zoo zonnig-blij rondom de dingen keken,
Want gouden schijn was op hen
neergestreken

Het zuivere, téer-blauwe hemelrein,
Was als doorschenen porcelein.

De straatgeruchten klonken frisscher op
Om je verheugden licht-drinkenden kop.
Er was een warreljoel uit blij kinder-
monden

Die zong kristal-fijn door het zonneblonde
Van dezen lichtgezegenden dag,
Die wijd-goud over de wereld lag.

Er speelde een orgel ook een vroolijken
deun

Zoo onbezorgd-luide, boven 't straat-
gedreun.

En stil-glimlachend luisterde je maar,
Want zonbeschenen blijdde de wereld
daar.

Geluk je omzong wijl Lente aanving,
Met blijven oogenkijk je verder-ging.
M. COHEN JR.

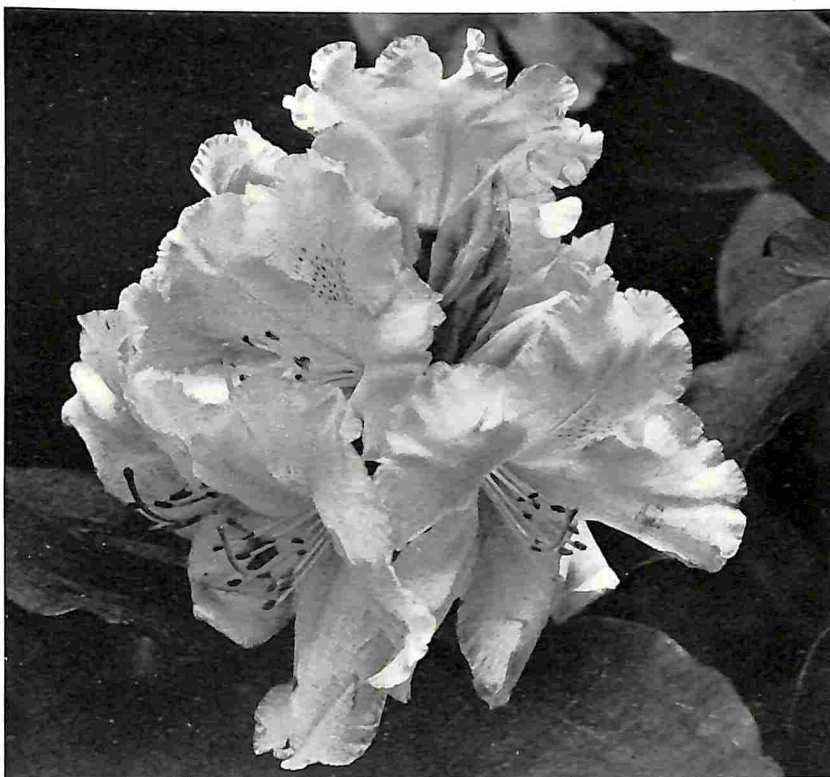


Foto Heitmeijer.

EEN GOEDE WINTERHARDE HYBRIDE RHODODENDRON.

is een andere weer gereed en de eerstkomende zonnedagen zullen de zachtroode knoppen strak wijd openen, waardoor al meer ruimten tusschen de takken zich vullen met het veelbelovend wit. Als op blinkend zilverwitte schaaltes biedt elke bloem haar uitstaande meeldraden en stampers aan het rondvliegende insectenleger ter bevruchting, een verschijnsel dat wel de bloeidagen beperkt, maar door den fruitkweeker graag gezien wordt, omdat de bloeiperiode een zeer gevoelige blijft, en dus hoe vlugger de boom daarover heen is, des te meer kansen op een goeden oogst.

Hierbij is een afbeelding opgenomen van de bloesem der *Goudreinetten*, een der appelvariëteiten, die op de Zeeuwsche klei thuis is, daar elk jaar, wanneer boeze natuurluimen het fruit niet vernietigen, prachtige opbrengsten geeft en nog steeds meer wordt aangeplant. Ik behoef hier geen beschrijving van deze vrucht te geven, want ieder fruitliefhebber kent dezen kloeken appel, groen vaal met een rose-rood kleurtje, met geel en bros vleesch van een frisch zuren smaak, die bij lang bewaren meer zoet wordt.

Wat de vorm en aanleg der nieuwe Zeeuwsche boomgaarden betreft, de oude lagen in weiland, de stammen waren hoog, bij de twee meter; vaak waren ze schief gewaaid, een gevolg van onoordeelkundige planting en scherpen wind; maar gaandeweg zijn en worden deze boomgaarden opgeruimd en vervangen door boomgaarden met onderplanting, d.w.z. tusschen de boomhoogstammen die op 10 à 12 M. afstand van elkaar staan, zijn bessenstruiken geplant; zoo ook zijn de hoogstamrijen afgewisseld met bessenrijen of wel struikvorm-vruchtboomen. In plaats van hoogstammen worden tegenwoordig vaak uitsluitend struikboomen geplant, die wel minder oud worden dan de hoogstammen, maar waarop ook niet van toepassing is: boompje groot, plantertje dood. Zulke struikvormen dragen reeds enkele jaren na de planting en geven dan al naar de soort elk jaar vrucht. Bij deze boomvormen is de maximale oogst veel spoediger bereikt dan bij den hoogstamvorm.

Hoogstrevende popels, kort naast elkaar geplant met daartusschen nog hoog opgaande elzenstruiken, vormen een best windschut, in Zeeland speciaal noodig op den kant der heer-



Foto J. A. van den Broek.

GOUDREINETTEN-BLOESEM.

Bloeiende Vruchtboomen.

IND April-begin Mei heeft Zuid-Beveland het hoogtepunt van zijn schoon bereikt. Honderden hectaren boomgaard, meerendeels goed en zaakkundig onderhouden, in grootere en kleinere complexen over het eiland verspreid, maken het geheel tot een tuin vol afwisseling. De pruimen en kersen hebben hun tooi reeds laten vallen, de pereboomen strooien van hun donkere takken het bloesemkleed in stagen regen van witte loovertjes en de perziken, voor zoover het boeze weer van begin April ze gespaard heeft, vertoonen reeds erwtengroote, ruige vruchtjes. De verschillende soorten appelboomen intusschen volgen elkaar in groepen in de boomgaarden op met bloeien en als de eene soort reeds teekenen van het einde vertoont,

schende winden aan noord- en oostkant. Fijn fruit, vaak van zuidelijker oorsprong, kan dan in zulke boomgaarden tot vol-len wasdom komen.

Wie Zuid-Beveland in zijn bruidstooi wil zien, haaste zich!
v. d. B.

VAN BLOEMENLAND.

JUIST toen wij een plan beraamd hadden voor een kalm fietstochtje, — Amsteldijk, overvaren bij de gasfabriek of wat verderop, en dan langs 't stille landelijke jaagpad naar Ouderkerk of zoo, — om zóó, aan de groene zijde van onze oude liefde, — die de Amstel is, — den Paaschmiddag te wijden aan een lichtelijk sentimenteele viering van de blijde lente, die in sierlijk goudelend zonnekleed zoo zeer naar buiten lokte, — juist dan toen dit plan was gerijpt, werd er gebeld. En binnen traden onze twee „Kattek'-sche" vrienden Sam en Jan, met wie wij verleden jaar zoo genoeglijk kennis hadden gemaakt, toen wij eenige weelderige vacantieweeken bij hen in Katwijk doorbrachten.

Hun bezoek bracht natuurlijk verandering in onze plannen, — zónder teleurstelling, want vroegere ervaring had geleerd, dat onze „Kattek"-ers prettige gasten zijn. En dat zijn zij ook nu weer gebleken.

Want nadat wij tot hun, — en waarlijk ook óns — genoegen den middag gesleten hadden in Artis, — waar de lente zich óók al op haar best deed kennen en vreugde bracht zelfs aan de grimmigste bewoners, — daarna dan hebben wij in de even vermoeide, maar toch wel opgewekt-verwachting stemming van vóór het eten, wat zitten praten, — of liever, hebben wij Sam en Jan wat laten praten, van hun gedoe daar in Katwijk. En 't was een leutig vertelsel dat zij deden, dat herinnering wekte aan veel kleur en geur, lange velden, zij aan zij, altijd weer kleur en nieuwe kleur, en andere kleur, onder den wijden koepel van den hemel, waaruit de zon de kleurige landen nog overgiet met tintelend gouden luister.

Want Sam en Jan zijn Katwijksche kweekers, die kool bouwen en uien en aardappels en peen en meer nog, dat zij, van dat de zomer begint tot het weer lente wordt, te markt brengen naar den Haag, iederen dag, — of, beter, iederen nacht wéér, om twee, drie uur, met kar en paard, door den stillen wijden nacht.

Maar als het lente is, eind Maart, begin April, al naar 't valt, met 't weer, maar meest toch in April, — dan staan ook bij hén in Katwijk veel velden bont van kleur, bedekt met Duke van Tol's en Proserpine's en la Reine's, en Reine des Reines, en gele Prins bontlof, en Ibis, en Crimson Queen, en El Toreador, en hoe al die weelde van veelkleurige tulpbloemen al heeten mag. Want 't gaat niet om altijd maar weer een zelfde gewas op dezelfde velden te zetten, hier zoo min als elders, er moet gewisseld worden, en omdat de tulpen er graag groeien, in die greis daar bij Katwijk, — waar 't toch ook beste geestgrond is, — en omdat zij juist in den grond moeten zijn tusschen de tijden, dat het eene groente-gewas eraf, en het andere er weer op komt, — September zoo tot eind April, — en bovendien de tulpen maar wát een beste kweek kunnen zijn, lang zoo kostbaar niet als de hyacinthen, — die je maar niet zoo als bijkweek kan doen, en die kapitalen aan meest noodig hebben, zware koemest uit 't Groningerland, — daarom zijn dan die Katwijksche groentekweekers ook tulpenbloemisten.

En natuurlijk kwamen onze Katwijksche gasten dan wel 't eerst en meest te praten over hun tulpenkweekerij, daar toch de herinnering aan hun kleurige velden, waarin zij nog den eigen morgen

hadden gedwaald, zich maar niet zoo liet verdringen zelfs door olifanten en hevige leeuwen en potsige aapjes en neuswijze papegaaien, en door het drukke Paaschdaggedoe van de groote stad.

Voor Jan was 't, die er 't meest van te vertellen wist, omdat hij 't grootste gerei heeft, met zijn twee broers samen, en zij nog wel eens bollen koopen op speculatie.

— Speculatie?

— Nou, en óf! Wat doch je, je mot toch al een heele mooie blom hebben, wil je een dubbel'tje, of al twintig cent geven voor de bol, ik zal nou maar zeggen: jij als liefhebber. Maar in den handel heb ik met schik bollen zien verkoopen voor wel tien gulden, en dat waren dan nog maar tulpen. En bollen voor een gulden, een daalder, dà's lang geen zeldzaamheid!

— Maar waarin zit 'm dan die hooge prijs?

— Welnou kijk, daar hè-je nou de gele Prins bontlof, — en dat is een bontlof, want je kan al uit de verte zien, als je met het

spoor voorbij rijdt, dat 't een bontlof is, — toen die uitkwam, kocht ik enkele rikkies maer voor tweehonderd gulden....

Wat's een rikkie?

— Wel jò, dat is een regel! Daer liggen er acht in. Welnou, ik ben ze gaen uitzetten, in de hoop dat 't wat worren zou, en nou heb ik er eenige bedden van. Hij hèt 't niet gedaen, 't is niks geworren met de gele Prins bontlof, maer tóch, als ik nou verkoopen wil, maek ik er een zes, zevenhonderd gulden van. Dan heb ik toch een honderd gulden of wat verdiend, want zooveel kosten heb ik er niet aen. Maer als nou die tulp erin was gekomen en op prijs was gebleven, nou, dan had ik ommers veel meer verdiend.

— Dus 't komt erop aan, dat je weet welke soort erin zal komen, en welke niet?

— Daer komt 't juist opaen. Alleen maer, dà-kà-je nooit vooruit weten. Dà's nou juist de speculatie.

— Maar waarom máák je dan geen nieuwe soorten?

— Dà's ons werk weer niet. Dat doen de groote blommisten, in Hillegom en Lis en Sassem enzoo. Daer mò-je zaed voor winnen, à-je da doen wil. Je weet toch wel dà midden in de blom, daer zit de stamper, die groote, dikke. Welnou, die laeten ze rijp worden, en dan haelen ze 't zaed eruit, en dat zaeien ze. 1) As dan een bij stuifmeel van een blom van een andere soort op dien stamper heeft gebracht, dan krijgen ze een blom van een nieuwe soort. Of ze bestuiven zelf ook wel, met een penseeltje, twee soorten, die ze willen kruisen.

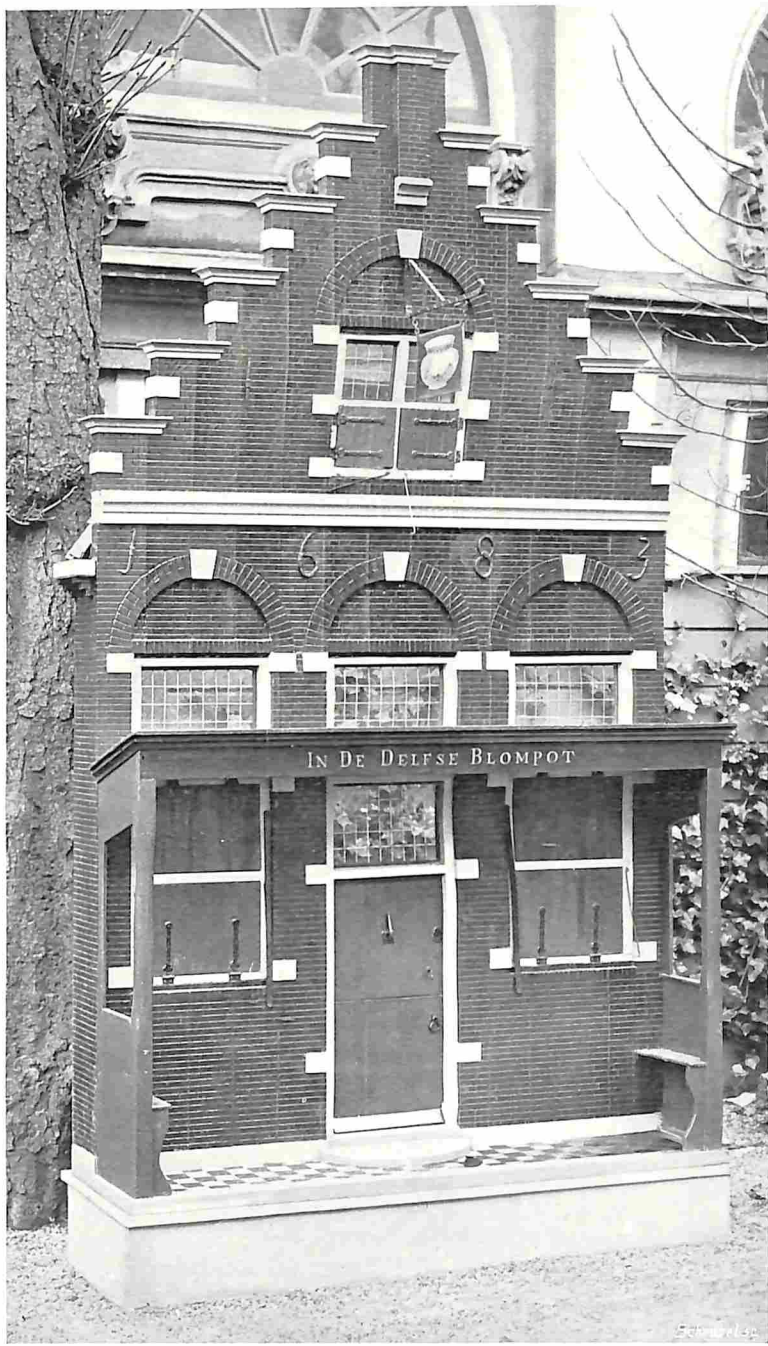
— Maar je zei toch dat jullie ook winnen, hoe doe je dat dan anders dan door zaeien?

— Wel, as ik nou een rikkie heb van een bol, of twee rikkies, of wat ook, een Lareine, of een Eltorador, of een Proserpien, of een Duk van Tol, afijn, van welke blom ook, dan zet ik die uit. Maer as ik ze nou rooi nae de bloei, dan vind ik om elke bol heen zoo'n hoop zaed....

— Zaad? En je zei....

— Nou jae, dat is geen zaed, dat noemen we maer zaed. 't Zijn allemaal kleine bolletjes, zoo van die heele kleine pitjes of spaentjes maer; die om de onse bol heen zitten. Die haelen we deraf met 't schoonmaeken, en dan worren die 't volgend jaer weer uitgezet. De grootste acht op een rik, dan de kleinere op rikken van tien, en op rikken van twaelf, en 't heele kleine goed veertien of zestien op een rik. Dat worren dan weer groote bollen en zoo gae je maer voort, anders kò-je toch ook nooit winnen. Want om te zaeien, daer mò-je kassen voor hebben en alles. Maer nou 'beurt 't natuurlijk wel eens dat je toevallig een andere soort krijgt, as dat dan een goeie soort is, dan hè-je geluk. Vanmorrege nog, toen liep ik door een paer velden Lareine, nou, die zijn wit, hè, met rosé randen, — en daer stonden er twee tusschen met paerse

1) Onze Katwijksche vriend was hier natuurlijk even in de war, met zijn zaad, dat uit den stamper komt. Maar wij nemen graag de bedoeling voor het woord.



oud-hollandsch geveltje, hoog 2.75 M. breed 1.47 M.
in den tuin van een huis aan de Keizersgracht te Amsterdam.

Dit grappige miniatuur-huisje is drie dakpannen diep, wat mogelijk maakt, achter de ramen, die in den zomertijd geopend zijn, bloempotten te plaatsen. Wij durven niet met zekerheid zeggen, dat het werkelijk in 1683 daar is neergezet. Zeker is, dat dit reeds lang geleden is geschied.



HOLLAND IN BRUIDSTOOI. PERENBLOESEMWEELDE.

proserpienkleur. En toch kon je an de heele vorm van de blom zien, dat 't een Lareine was. Nou is dat niks, want dat komt vaak voor. Zij spreken van Lareine met Proserpienkleur. Maer wil 't nou, dat je zóó een nieuwe kleur krijgt, dan hè-je goed af.

— Hoe ontstaat zoo'n kleurwijziging?

— Dà krij-je als der een bij den stamper van de blom bestoven heeft met stuifmeel van een blom van een andere soort. Daerdoor wordt de heele plant verbasterd. Zoo heb ik 't tenminste op de cursus geleerd, hoor. Maer je vroeg dat nou van die speculatie, en of ze vooruit weten kunnen of een soort 't doén zal, — zooas 'k zeg, dà's zuiver speculatie, en 't is maer net of een blom-mist er plezier in heeft. Daer hè-je me broer, me taefel-broer dan, — me half-broer, om zoo te zeggen, — die komt aen de beurs in Haerlem, — want daer hè-je eens in de week een beurs waer alle blommisten kommen, die er lid van zijn dan. Nou is er een bij ons vandaen, die heeft vier velden bollen te koop. En een blom-mist uit Heemstee heeft er wel ooren nae. Zij onderhandelen d'r zoo over, maer kunnen 't niet eens worren. Maer nou staen daer vlak bij op de beurs een man uit 't Westland en een uit Noord-Holland vandaen, die luisteren dat gesprek af. En ze kommen bij me broer om te vragen of-ie de bollen niet voor haerlui koopen kan. Hij gaet nae dieën man bij ons vandaen en krijgt de heele partij een dag in handen. En eindelijk verkoopt-ie ze voor vier duuzend gulden aen dieën Westlander, en dieën Noord-Hollander. Maer nou de volgende week is die man bij ons vandaen weer aen de beurs, en daer komt die kweker uit Heemstee bij 'm, wéér vragen nae die bollen.

— Nee, zeit-ie, die ben verkocht.

— Wat Donderdag, zeit die kweker, aen wié dan?

— Nou zeit-ie ,aen dieën Westlander en dieën Noord-Hollander en dieën man uit Kattek vandaen, — dà was dan m'n taefelbroer. Afijn, kort en goed, hij móst ze hebben en hij zóu ze hebben, en hij koopt ze van hun terug voor zes duuzend gulden. Nou, reken maer, vier velden, en elk veld is honderd zestig rik, dà's zeshonderd en veertig, en dat mael acht, dà's een dikke vijf duuzend bollen, dus dà's nog meer as een gulden de bol. Dà's maer net of je d'r speculatie in ziet.

Zoo vertelden onze Katwijksche vrienden allerlei wonderlijks van hun kleurig bloemenland, waar immer rijker weelde van bont licht en lauwe zoetrokigheid wordt tot gretige handelswaar, speculatie-artikel aen de beurs.

Dan kwamen zij ook te praten van hun anderen bouw, van groente en aardappelen en uien. Maar daarvan wordt allicht eens beter verteld als 't tijd van kool en krotten is.

T. LANDRÉ.

LUTJEDAM.

(FRAGMENT). (Vervolg.)

TOEN kwam de Zondag, de dag waarop mijn vrouw naar beneden mocht en misschien, als 't weer zacht bleef, naar buiten. De dag begon plechtig. Nauwlijks hadden we ontbeten of de Lutjedammers togen in zwarte stijve gesloten kleeren naar de kerk, in twee staatsies van langzaam stappende mannen en vrouwen, met gebogen hoofden en strakke gezichten, één langs de winkelrij en één langs de logements-zijde. Alles was zwart en dof en er somberden veel hoge hoeden. Ze kwamen over het pleintje en sloomden door de twee zijstraatjes de kerk-deuren binnen, ons woninkje tusschen hun beide trieste gangen in, met geen blik verwaardigend. Toch waren er die nog stiekum er ,een oog aan waagden", beweerde mijn vrouw die door haar tooneelbinocletje, op de reis meegenomen voor de comedie-avonden — zat te spieden. En even daarna ving achter onze muur 't orgel aan te dreunen. Wij woonden gedwongen de godsdienstoefening bij, zoo gehoorig was 't, doch konden niets zien dan, door 't krukgaatje van de gesloten communicatie-deur, eenige ruggen van vrouwen die op lage stoeltjes in 't midden der kerk nog schuifelden. Stiekum morrelde ik met een vierkante spijker de deur open, — de zondagscherigheid prikkelde me tot kwajongensstreken — en kon door een wijde kier de nog neus-snuitende en hoestende gemeente van achteren bezichtigen. Dan werd 't orgel stil en konden we, 't oor aan de deur (die ik weer sloot, want mijn vrouw had getracht me naar binnen te duwen) de predikantsstem hooren, en daarna begon het gezang, langzaam en sleepend, van lage mannen- en bibberende vrouwen-stemmen. En vervolgens weer de dominé. 't Gaf in ons huisje een akelige stemming en mijn vrouw die er zenuwachtig onder werd, stelde voor om nu al een wandelingetje over 't pleintje te doen. Zoo deden we: goed ingepakt — er was nogal wind — wandelde ze voetje voor voetje tusschen de zuster en mij over 't stille pleintje rond, soms comisch in de maat deinend van 't kerk-gezag, en hadden natuurlijk veel bekijks van de thuisblijvers, meest huismoeders, die hier en daar de hoofden tusschen de gordijnen staken, doch onmiddellijk terugtrokken als wij hen strak aankeken.

Na 't wandelingetje voelde mijn vrouwtje zich als herboren en wilde liefst zoo naar de dennebosschen en de zee gaan, doch de verpleegster was, wegens de felle wind, er streng tegen en stond met moeite toe dat we na 't koffiedrinken nog een pleintje omlieden. Doch de op hun zondags rond-drentelende Lutjedammers



Foto Persbureau Vaz D'as.

IN DE BETUWE. KERSENBOOMEN IN BLOEI.

zagen met zoo déprimeerende blikken op ons neer, dat 't zonnige pleintje er geheel door veranderde: 't vriendelijk warme van 's ochtends was nu weg en wij slopen maar gauw weer in ons huisje. Den ganschen lieven middag moesten we toen uitkijken naar de slenterende, wandelende en in groepjes staand pratende Lutjedammers in zwarte pakken en met zins-verduisterde gezichten. En de kerk ging weer aan; twee optochten kerkgangers, als 's morgens, doch minder talrijk, gingen weer over 't pleintje, en in al die brave hoofden draaiden de oogen scheel om zooveel naar binnen te gluren als mogelijk was zonder hun fatsoen te schaden. En daar zaten mijn vrouw en ik, elk voor een raam; achter ons bijwijlen 't orgel-gedreun en 't sleepend kerkgezag en voor ons 't nieuwsgierig, sarrend voorbij-gedrentel van de Lutjedammers. Daar zaten we — de zuster was in de keuken bezig, de meid had vrijaf en was naar de hoofdstad — en trachtten elkander op te vroolijken door opmerkingen over 't uiterlijk der vele voorbijgangers. Mijn vrouwtje, achter een gordijn verscholen, tuurde uit weer-wraak door haar binocletje het heele pleintje over, ook bij de overburen, waar deftig zondagsgezigt was. Alles keek naar onze ramen de apothekers-famelië keek, de notarisvrouw, met viziëte, keek, de ouwe dames met 't hondje keken natuurlijk (die keken altijd), bij den rentenier bewogen zich telkens verdacht de vitrage-gordijnen, de winkelstand begon te kijken, zelfs voor de donkere ramen van 't logement, waar we nog nooit last van hadden ondervonden, kwamen gezichten die keken. En toen de kerk uitging kwamen weer de braven, langzaam en afgemeten, met gebogen hoofden en half geloken oogen; doch als ze langs onze vensters kwamen — en ze kwamen er langs, allemaal — dan draaiden de oogen scheef en tuurden fel naar binnen. Sommigen wandelden en familie nog eens het pleintje rond, natuurlijk weer langs onze ramen, en keken; er waren er die hun onuitsprekelijke

verachting voor ons luchtten door een even-ter-zijde-blik naar ons toe alsof ze wilden zeggen, dat 't meer dan schandelijk was, en gingen dan hoofdschuddend verder. Wij kregen door al die verachting de suggestie of we tegen onzen zin in een berucht huis te kijk zaten....

Mijn vrouw had de binocle weggelegd en was stil geworden. Ze zag bleek en legde ontstemd 't hoofd in de kussens van de geïmproviseerde ziekestoel. Gelukkig bracht het diner wat afwisseling; de zuster had maar vroeg gedekt en we zetten ons aan tafel. Doch, toen kwam de jeugd, de kinderen in de nette pakjes — brutaler geworden, omdat ze achter de vensters niemand meer zagen, en ging voor de ramen staan inkijken. Wij dronken een glas wijn, en dat vooral scheen hun nieuwsgierigheid gaande te maken. Eerst gluurde een dom dik jongenshoofd, toen een bleek meisje met schrale vlechtjes, doch toen ik inschonk, verschenen als op een sein van alle kanten brutale domme kindergezichten en drukten hun neuzen tegen 't vensterglas. Ik wilde naar buiten vliegen, er op in ranselen, doch de vrouwen weerhielden me: 't zou toch niets geven, 't maakte nog maar meer opspraak, vijandigheid. Doch onze maaltijd was vergald en na 't dessert

ging mijn vrouw onmiddellijk naar boven: ze zou trachten nog een uurtje voor 't open raam te zitten en dan naar bed gaan.

Ik bleef beneden een sigaar rooken en zette de ramen weer open. Er was in de algemeene nieuwsgierigheid een pauze gekomen. Lutjedam was zeker aan 't maaltijden of deed een dutje. Zalig, voor 't open raam, genoot ik van de rust op 't stille pleintje en voelde mijn wrevel al wat zakken, toen ik achter des apothekers woon-venster een klein lichtje zag tintelen en vele hoofden er omheen; een thee-lichtje en viziëte. En ook bij den notaris gloorde weldra een thee-lichtje en bewogen gedaanten achter de vensters en ik zag, ik voelde hoe er weer gespioneerd werd. Ik greep, als ter zelfverdediging, de binocle en verdekt opgesteld achter de portières, tuurde ik rondom een voor een in alle ramen en ontdekte overal weer mieserig gegluur naar onze ramen, overal gezellige bewustzijns-kringetjes waarbinnen mijn vrouw, ik, de zuster bebabbelde, verguisd werden. En daar kwamen op 't pleintje ook al weer de mannen van 't stadje, de handen diep in de zakken van de zondagsche broeken gegraven, en sjokten naar 't sigaren-winkeltje en kwamen rookend weer naar buiten, slenterden, geveinsd pratend langs mijn ramen, onderwijl de vermaledijde oogen scheel draaiend naar mijn ramen. 't Was weer begonnen.

Ik was ziek van woede, ik zon op wraak, ik wilde aan de open deur gaan staan en luidkeels vloeken.... of met losse patronen gaan schieten — in mijn tooneelmand moest nog een los-geladen revolver liggen.... Doch opeens kreeg ik een betere inval, die ik onmiddellijk begon uit te voeren. Ik had, omdat ik zóó, van de reis, naar Lutjedam was gekomen, mijn geheele bagage meegebracht: costuums, pruiken, schmink, attributen, rekvizieten — en daar we op onze tournee verschillende stukken hadden gespeeld, nad ik de materialen voor de uiteenlopendste typen bij me. Ik herinnerde mij met vreugde dat ik onder meer een

verstelbare valsche neus in mijn toilet-kist had, een vinding van mij zelve, van kneedbare stof gemaakt die ik op mijn eigen neus kon plakken en dan, zonder ze af te nemen, door een enkelen druk der vingers in allerlei vormen kon fatsoeneeren, wat met behulp van baarden, knevels, pruiken, griem aan mijn gelaat een totaal veranderde uitdrukking kon geven. Ik kon, zoo doende, mijn neus tot een wipneus en onmiddellijk weer tot een haviksneus maken, ik kon ze breed en stomp van voren knijpen, of spits en lang — al naar ik verkoos. In 't grimeeren en koppen maken had ik altijd veel plezier gehad en het vele en vlugge transformeeren in een revue die we toen op reis veel speelden, had mij een weergalooze lenigheid verleend om vlug van de eene type in de andere te glijden.

Vlug ging ik aan 't werk. Ik sjouwde mijn bagage van de zolder en vertelde de pleegzuster, die op dat geholderde-bolder langs de trappen, verschrikt kwam toelopen, haastig mijn plan, er aan toevoegende dat als mijn vrouw niet te moe was, zij nog een uurtje boven voor 't raam moest blijven zitten: ze zou lachen, ik zou haar heelemaal weer opfleuren.

(Wordt vervolgd.) COEN HISSINK.



Foto Haagsch Ill.-Bur.

EEN AARDIG OOGENBLIK TIJDENS DEN BETROUWBAARHEIDSRIT DOOR NEDERLAND. JONG STAPHORST DE DEELNEMERS TOEJUICHEND.